

Efterspørgsel efter skolefritidsordninger efter skolereformen - og SFO-taksterne efteråret 2015

/Bureau 2000 juli 2015

Det koster i gennemsnit godt 1400 kr. mdl. at få et barn passet i SFO eller fritidshjem efter skole. Det dækker typisk ca. 2 timers pasning om eftermiddagen samt morgenpasning for en del af børnene. Før skolereformen kostede en plads typisk knap 1600 kr. mdl., men til gengæld var mange børn i SFO 4 timer om eftermiddagen.

De seneste tal fra Danmarks Statistik (offentliggjort maj 2015) viser, at denne udvikling har fået en del forældre til at vælge SFOen eller fritidshjemmet fra. Det gælder navnlig for de lidt større børn. Fravalget er størst i kommuner med høje takster.

Det viser denne analyse fra Bureau 2000. Bureau 2000 har regnet på udviklingen ud fra Danmarks Statistiks data. Samtidig har bureauet indhentet friske takstoplysninger fra kommunerne, idet nogle kommuner har justeret taksterne i årets løb eller har nye takster til august.

Efterspørgslen

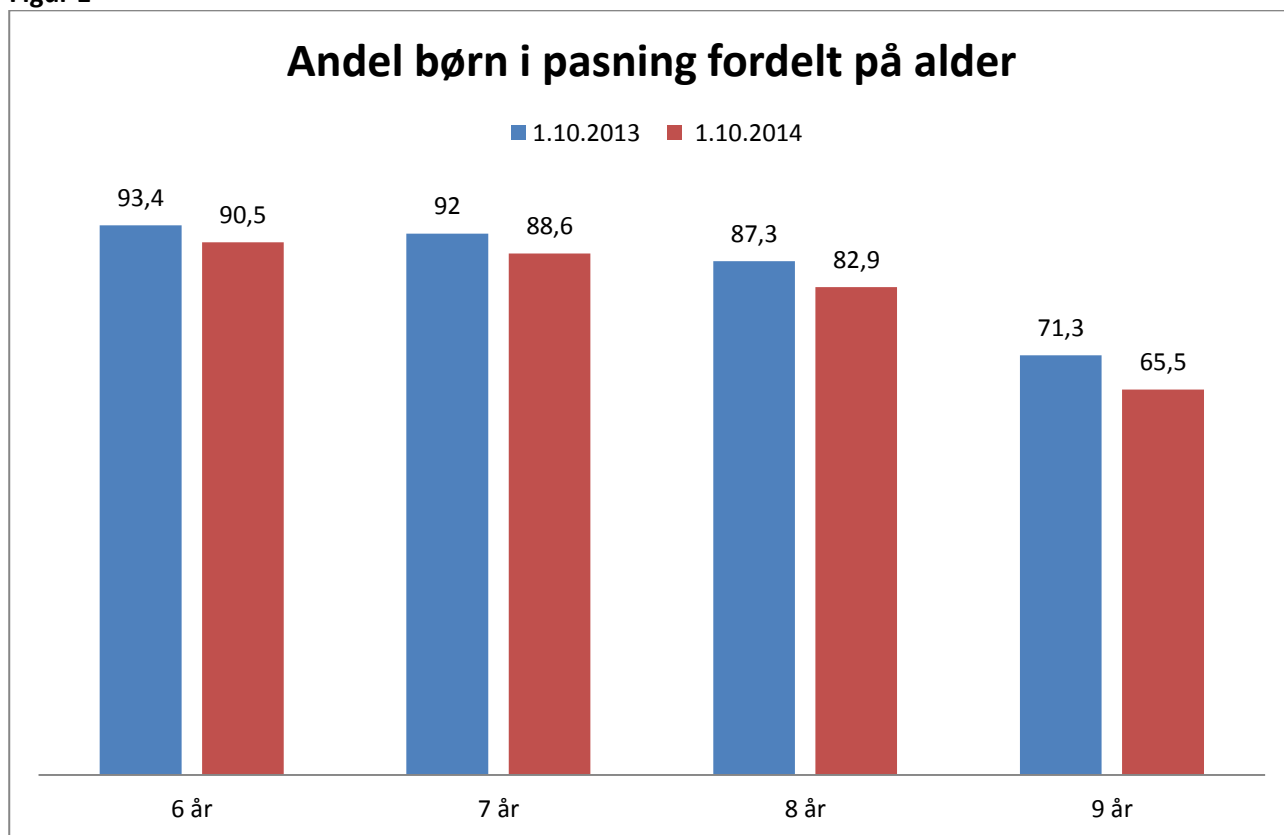
En af de mange virkninger af skolereformen er, at efterspørgslen efter pasning for skolebørn er faldet.

Oktober 2013 var der 276.842 børn i alderen 6-17 år i offentlig pasning, heraf 205.801 i kommunale skolefritidsordninger (de øvrige var især i fritidshjem, aldersintegrerede institutioner og i skolefritidsordninger på privatskoler). Oktober 2014 var der 258.092 6-17 årige i pasning, heraf 193.554 i kommunale SFOer.¹

Efterspørgslen efter pasning afhænger af børnenes alder. Figur 1 viser derfor andelen af børn i offentlig pasning fordelt på alder. Ved pasning forstås her SFO (herunder SFO på privatskole), fritidshjem eller aldersintegreret institution.

¹ Tallene omfatter ikke fritidsklubber

Figur 1

Kilde: Egne beregninger på grundlag af Statistikbanken, Danmarks Statistik. Såvel indskrevne som børnetal er opgjort 1. oktober 2014.

Det ses, at andelen, der passes, falder med alderen. Det skyldes formentlig to forhold:

- 1) Jo ældre børnene bliver, jo mere tilbøjelige er forældrene til at antage, at de ikke behøver pasning i fritiden.
- 2) Især fra 10 års alderen er en del af børnene i stedet i fritidsklubber, hvor de kan komme og gå som de vil.

Blandt de 10 årige er der 28 pct., der er i SFO, fritidshjem eller integreret institution. For de 11 årige er der 16 pct., for de 12-årige 9 pct. og for de 13-årige 4 pct. Men hertil kommer klubbørn. Der er imidlertid ikke nogen ordentlig samlet statistik på klubområdet. Danmarks Statistik har tal for, hvor mange børn, der er indskrevet i klubber, der drives efter dagtilbudsloven. Men det er forskelligt fra kommune til kommune, hvilket lovgrundlag man bruger for klubvirksomheden. Hvis en klub fx drives efter fritidsloven, indgår børnene ikke i statistikken. Det er derfor ikke muligt at lave pålidelige analyser af børns brug af klubber, når de er blevet 10 år/kommet i 4. klasse.

Figur 1 viser samtidig, at der er sket et fald i benyttelsen af offentlig pasning for skolebørn, og at dette fald er størst jo ældre børnene er.

Tager man højde for udviklingen i børnetallet i de relevante aldersgrupper i de enkelte kommuner, faldt efterspørgslen efter pasning for skolebørn med 7,6 pct. fra efteråret 2013 til efteråret 2014.²

Det er nærliggende at antage, at der er en sammenhæng mellem forældrebetaling og børnenes brug af SFO/fritidshjem.

Tabel 1 viser efterspørgslen efter offentlig pasning for de vigtigste aldersgrupper sammenholdt med takstniveauet.

Tabel 1. Efterspørgselsprocent efter offentlig pasning for 6-0 årige, fordelt på alderstrin og takstniveau.

Månedlig forældrebetaling i SFO i kr. omregnet til 12 betalingsmåneder	Andel af 6 årige	Andel af 7 årige	Andel af 8 årige	Andel af 9-årige	Antal kommuner
	Pct. af børn i offentlig pasning				
Under 1400	91,5	91,4	87,4	72,2	22
1400-1600	90,9	88,8	82,9	66,0	32
Over 1600	89,7	86,9	80,5	61,4	43
I alt	90,5	88,6	82,9	65,7	97

Kilde: Egne beregninger på grundlag af data fra Statistikbanken, www.dst.dk og Bureau 2000s prisundersøgelse. Hjørring kommune er ikke med, da man her har nedlagt skolefritidsordninger i den hidtil kendte form i forbindelse med skolereformen. Børnetal og indskrevne er opgjort pr. 1. oktober 2014. I Hjørring er efterspørgslen efter pasning for skolebørn næsten halveret.

Det ses, at der er en sammenhæng mellem takstniveau og efterspørgsel efter pasning. Betydningen af forældrebetalingen stiger med alderen. Det er nærliggende at opfatte det sådan, at pasning efter skoletid for fx et 6 årige barn anses som en nødvendighed - næsten uanset hvad det koster. Er barnet derimod fx 9 år vil der være flere forældre, der afvejer, om pasning nu også er nødvendigt, set i forhold til udgiften.

Dette understreges, hvis vi ser på sammenhængen mellem forældrebetaling og *udviklingen* i efterspørgslen, som den fremgår af Tabel 2.

Tabel 2. Fald i efterspørgsel efter SFO ved lavt hhv. højt niveau for forældrebetalingen

	Forældrebetaling under 1400 kr. mdl.	Forældrebetaling over 1600 kr. mdl.
	Fald i efterspørgsel i pct. af årgangen	
6 årige	3,7	3,5
7 årige	1,9	5,0
8 årige	3,1	6,4
9 årige	4,7	9,7

Kilde: Egne beregninger på grundlag af Statistikbanken, www.statistikbanken.dk og Bureau 2000s prisundersøgelse.

² Ved beregningen er det for hver enkelt kommune beregnet, hvor mange børn på de forskellige alderstrin (6-årige, 7-årige osv.), man skulle have forventet i 2014, hvis efterspørgselsprocenten i kommunen for de enkelte alderstrin havde været den samme i 2014 som i 2013. Den "forventede" efterspørgsel på landsplan er herefter det aggregerede tal for den forventede efterspørgsel i de enkelte kommuner.

Taksterne august 2015. Diskussion

Tabel 3 viser udviklingen i forældrebetalingen for skolebørn fra skoleåret januar 2014 til januar 2015. Desuden er angivet de takster, som er gældende august 2015, idet nogle kommuner har justeret taksterne i løbet af foråret eller har nye takster til august. Generelt er der dog ikke tale om store ændringer i forhold til januar 2015

Tabel 3. Udviklingen i gennemsnitstakster 2014 og januar og august 2015 i SFO og fritidshjem omregnet til 12 mdr. betaling

	2014 kr. mdl. i 12 mdr.	Januar 2015 kr. mdl. i 12 mdr.	August 2015 mdl. i 12 mdr.	Antal kommuner med dette tilbud august 2015
Fritidshjem/ fritidshjemsgrupper	1070	962	960	8
SFO fuld tid	1611	1437	1430	96
SFO eftermiddag	1488	1324	1316	96
Skolebørn samlet	1588	1417	1410	97

Kilde: Bureau 2000s prisundersøgelser. Tallene for august 2015 er indsamlet juni 2015. Hjørring kommune er ikke med i tabellen, da kommunen har særlige pasningstilbud til skolebørn, der hverken er egentlige SFOer eller egentlige fritidshjem.

Forældrebetalingen er i gennemsnit er faldet ca. 10 pct. i faste priser fra januar 2014 til januar 2015. Ser vi på børnenes opholdstid, vil der for mange børn være tale om en halvering (lidt afhængigt af hvornår skolen slutter, og af om man fx benytter morgenpasning). Det er klart, at det kan få mange forældre til at spørge, om udgiften fortsat svarer til den gavn, man har af tilbuddet: Er det værd at betale fx 1500 kr. mdl. for to timers pasning om eftermiddagen?

Det fald på 7-8 pct., man kan konstatere fra 2013 til 2014 vil formentlig fortsætte. Bureau 2000 gennemførte således i slutningen af 2014 en rundspørge til et repræsentativt udsnit af SFOer. Her oplyste 44 pct. af SFO-lederne, at der var forældre, der havde tilkendegivet, at de ville melde deres børn ud inden for den nærmeste tid. Typisk drejer det sig om ca. 10 børn pr. SFO de steder, hvor man venter udmeldelser.

Når udviklingen vækker bekymring, er det især fordi SFOerne mange steder er blevet det sted, hvor børn tilbydes fritidsaktiviteter og venskaber udvikles efter skoletid. Vi risikerer derfor en udvikling, hvor børn af forældre, der har dårligt råd, ikke få de samme muligheder for fritidsaktiviteter og venskaber som andre børn.